

การประชุมเชิงปฏิบัติการนักปักป้องสีทิชิมนุษยชน

พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565

เข้าใจและใช้อย่างไรจึงได้ผล

วันที่ 22 ธันวาคม 2565 เวลา 08.30-16.30 น.

ที่ Ibis Styles Ratchada ถนนรัชดาภิเษก หัวยงชวง กรุงเทพมหานคร 10310

ໂຄສໂດຍຮະບາງ Zoom

ຄວາມເປົ້ານຸ່າ

ตามหลักสิทธิมนุษยชน รัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมและปกป้องสิทธิมนุษยชน แต่ในความเป็นจริง ยังมีเจ้าหน้าที่ของรัฐบางคน หรือบางรัฐบาล นอกจากไม่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ยังเป็นผู้กระทำการกระทำการประหารชีวิต หรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย้ำเยียศักดิ์ศรี การบังคับบุคคลให้สูญหาย และการสังหารนอกกระบวนการยุติธรรม (extra-judicial killing) ซึ่งตามกฎหมายระหว่างประเทศ ถือว่าเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประดิษฐ์หรือการลงโทษไทยที่ให้ความนุ่มนวลธรรมนูญธรรม หรือที่ย้ายศักดิ์ศรี 1984 (พ.ศ. 2527) หรือ CAT เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2550 แต่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายอนุวัติการซึ่งเป็นกฎหมายภายในประเทศไทย ที่จะทำให้สามารถปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศไทยกับได้ออนุสัญญา CAT ได้ สำหรับ อนุสัญญา ระหว่างประเทศไทยด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการทารายสารสูญโดยถูกบังคับ 2006 (พ.ศ. 2549) หรือ CED แม้ประเทศไทยได้ลงนามแล้วตั้งแต่วันที่ 9 มกราคม 2555 และต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบในการเข้าเป็นภาคี อนุสัญญา เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560 ตามที่รัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 178 วรรคสอง ที่กำหนดให้ หนังสือสัญญาใดที่ ประเทศไทยต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา (กฎหมายอนุวัติการ) ต้องได้รับความเห็นชอบจาก รัฐสภา แต่ประเทศไทยยังไม่สามารถให้สัตยาบัน CED ได้เช่นกัน เนื่องจากยังไม่มีกฎหมายอนุวัติการให้เข้าไปตาม CED

ดังนั้นการที่รัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายอนุวัติการเพื่อให้ประเทศไทยสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้ CAT และ CED ได้คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 (พรบ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ) ซึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยและได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2565 โดยจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2566 จึงถือเป็นกฎหมายที่สำคัญของสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

พรบ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ นอกจากเป็นการนำข้อบทของ CAT และ CED มาบัญญัติไว้เป็นกฎหมายไทย อาทิ เช่น กำหนดให้การทรมาน การปฏิบัติหรือการลงโทษที่ให้ความร้าย ไร้มุขยธรรม หรือที่ย่ำศักดิ์ศรี และการกระทำให้บุคคล สูญหาย โดยเจ้าหน้าที่ เป็นความผิด ให้ผู้บังคับบัญชาที่รู้เห็นเป็นใจหรือไม่ใช่อำนาจหน้าที่ในการขัดขวางอาชญากรรมดังกล่าวมี ความผิดด้วย ห้ามส่งบุคคลเป็นผู้ร้ายขึ้นแดนหากอาจต้องเผชิญกับการทรมานฯ กำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการป้องกันไม่ให้ เจ้าหน้าที่กระทำการ รวมทั้งมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมดังกล่าว ที่สำคัญคือ ได้มีบทบัญญัติต่าง ๆ ที่อาจมี ผลในการพัฒนาระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยอยู่ในหลายมาตรฐาน อาทิ เช่น กำหนดให้ ผู้ที่อยู่กันกันฉันสามีภรรยา (โดย มิได้จดทะเบียนสมรส) ผู้อุปการะหรือผู้รับอุปการะ เป็นผู้เสียหายได้ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่จับกุมบุคคลต้องติดกล้อง body cam และต้องแจ้งหน่วยงานอื่น เช่น ฝ่ายปกครองและอัยการเกี่ยวกับการจับกุม หากมีการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่หน่วงงานได้ กระทำผิดตาม พรบ.ป้องกันการทรมานฯ ต้องให้หน่วงงานอื่นสอบสวน ให้พนักงานอัยการมีอำนาจกำกับคุ้มครองการสอบสวน หาก เจ้าหน้าที่ต้องหาว่ากระทำผิดและมีข้อหาความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วย เช่น ความผิดตาม มาตรา 157 แห่งประมวล

กกฎหมายอาญา พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการสามารถดำเนินการสอบสวนและสั่งคดีได้โดยไม่ต้องส่งเรื่องให้ ปปช. หรือ ปปท. ให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีตาม พรบ.ป้องกันการทรมานฯ โดยใช้ระบบໄต่สวน และในกรณีที่ผู้ต้องหาอยู่ในอำนาจของศาลทหาร ให้พ่องบุคคลดังกล่าวต่อศาลพลเรือน รวมทั้งการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสหรือพยานหลักฐานเกี่ยวกับการกระทำความผิด เป็นตน หลักการใหม่ ๆ ดังกล่าวข้างต้น อาจมีผลในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเฉพาะในชั้นสอบสวนและสั่งคดี ได้ในอนาคต

เนื่องจาก พรบ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ มีหลักการและบทบัญญัติใหม่ ๆ ทั้งตามที่กำหนดไว้ใน CAT และ CED และเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรมทางอาญา ให้มีความเข้มแข็งและสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อนำหลักการและบทบัญญัติไปใช้อย่างได้ผล นักศึกษาที่มุ่งมั่น ทั้งที่เป็นนักกฎหมาย หน่วยความนักวิชาการ นักกิจกรรม และเจ้าหน้าที่รัฐ จำเป็นต้องทำความเข้าใจ พรบ.ป้องกันการทรมานฯ ทั้งในด้านเจตนา หลักการ และการปฏิบัติ จึงสมควรให้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้ขึ้น

ผู้จัดประชุม นุสกนิพสานวัฒนธรรม สมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน (สสส.) และ สมาคมนักกฎหมายสิทธิมนุษยชน (สนส.) วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษา ทำความเข้าใจหลักการและบทบัญญัติ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย โดยถูกบังคับ พ.ศ. 2565 และปัญหาการบังคับใช้ที่อาจเกิดขึ้น
๒. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ความคิดเห็น และเตรียมความพร้อมของกลุ่มองค์กรสิทธิมนุษยชน นักปกป้องสิทธิมนุษยชน หน่วยความ ในการนำ พรบ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ ไปใช้
๓. เพื่อร่วมร่วมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำอนุบัญญัติ และมาตรการต่าง ๆ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้ พรบ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ สามารถบังคับใช้อย่างได้ผล

วันเวลา และสถานที่ ในการประชุม

วันพุธที่ 22 ธันวาคม 2565 เวลา 08.30-16.30 น.

ณ ไออบิส ส్ಟైลส์ รัชดา (Ibis Styles Ratchada) เลขที่ 212 ถนนรัชดาภิเษก แขวงห้วยขวาง เขตห้วยขวาง กทม.
10310 โทร. 02 820 8889 และโดยระบบ Zoom

ผู้เข้าร่วม ประกอบด้วย ตัวแทนองค์กรสิทธิมนุษยชนทั้งภาครัฐ (กสม. และ กรมคุ้มครองสิทธิฯ) และประชาสังคม นักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งหน่วยความ นักวิชาการ ด้านกฎหมายและสิทธิมนุษยชน on site ประมาณ 25 คน on line ประมาณ 25 คน รวม 50 คน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้ร่วมประชุมได้รับความรู้และมีความเข้าใจหลักการและบทบัญญัติของ พรบ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565
๒. ได้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ทั้งต่อการที่ผู้ร่วมประชุมจะนำไปใช้ และต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ พรบ. ป้องกันการทรมานฯ เกิดประสิทธิผลในการปฏิบัติ
๓. สามารถนำข้อมูลและข้อคิดเห็นจากการประชุมไปจัดทำคำธินาย พรบ.ป้องกันการทรมานฯ และคู่มือในการทำงานของหน่วยความ และนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
๔. สร้างเครือข่ายหน่วยความและนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ และข้อคิดเห็นในการใช้ พรบ.ป้องกันการทรมานฯ การประสานงานและส่งต่อ กรณีอุ้มหาย อุ้มทรัมานและอุ้มฆ่า โดย จนท.

(ร่าง) กำหนดการ
การประชุมเชิงปฏิบัติการนักปกป้องสิทธิมนุษยชน
พรบ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565
เข้าใจและใช้อย่างไรจึงจะได้ผล
วันพุธที่ 22 ธันวาคม 2565 เวลา 08.30-16.30 น.

Ibis Styles Ratchada ถนนรัชดาภิเษก หัว衙วง กรุงเทพมหานคร 10310 และทาง Zoom

- 08.30-09.00 ลงทะเบียน
- 09.00-09.30 เปิดการประชุม
- โดย คุณสุรพงษ์ กองจันทึก ประธานมูลนิธิผู้ดูแลมนต์ธรรม (๒๐ นาที)
- 09.30-10.30 อภิปราย พรบ. ป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. 2565 :
เข้าใจและจะบังคับใช้อย่างไร โดย
-ดร. น้ำแท้ มีนุญสลัง อัยการ
-คุณสันหวารณ ศรีสุด คณะกรรมการนักนิติศาสตร์ภาค
-รศ. ดร. ปักป่อง สีสันทิ นักวิชาการ คณะบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
-คุณปิติกาญจน์ สิทธิเดช กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.)
-คุณนารีลักษณ์ แพไชยภูมิ กรรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
ดำเนินรายการ โดย คุณพรเพ็ญ คงจรเกียรติ ผู้อำนวยการ มูลนิธิผู้ดูแลมนต์ธรรม
- 10.30-10.45 Break
- 10.45-12.00 อภิปราย (ต่อ) และถก-ตอบ
- 12.00-13.00 อาหารเที่ยง
- 13.00-14.30 เสวนา บทบาทของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ประเด็นทางปฏิบัติในการใช้ พรบ.ป้องกันและปราบปรามการทรมานฯ และปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
-พ.ต.อ. วิรุฒน์ ศิริสวัสดิบุตร ที่ปรึกษากฎหมายธิการวิสา姆ัญพิจารณาเรื่อง พรบ.ป้องกันและปราบปรามฯ
-ปรีดา นาคผิว ทนายความคดีทรมาน คดีบังคับบุคคลให้สูญหายและคดี extra-judicial killing
-สมชาย หอมล้อ ที่ปรึกษามูลนิธิผู้ดูแลมนต์ธรรม
นำการเสวนา
- 14.30-14.45 Break
- 14.45-16.00 เสวนา (ต่อ)
- 16.00-16.30 สรุปและปิดการเสวนา